

Port-a-cath

Inhoud

Inleiding	3
Wat is een port-a-cath?	3
Hoe vindt toediening van medicatie plaats?	4
Het inbrengen van de port-a-cath	5
Vorbereiding	5
De operatie	6
Na de operatie	6
Kan de port-a-cath verwijderd worden?	6
Wanneer contact opnemen met het ziekenhuis?	7

Uw behandelend arts heeft u geadviseerd een port-a-cath te laten inbrengen. In deze folder kunt u lezen wat een port is, waarom deze nodig is en hoe het inbrengen verloopt.

Wat is een port-a-cath?

Een port-a-cath is een volledig implanteerbaar toedieningsstelsel dat wordt gebruikt om medicijnen in de bloedbaan toe te dienen. Zowel de katheter als de port worden helemaal ingebracht in het lichaam, net onder de huid.

De port bestaat uit twee delen: een katheter van siliconen (een soort rubber) en een injectiekamer (port) gemaakt van chirurgisch staal en/of kunststof, van boven afgesloten door een zelfsluitend siliconen membraan (zie tekening 1). De materialen waarvan de port-a-cath is gemaakt kunnen zonder probleem langere tijd in het lichaam aanwezig zijn. De katheter wordt ingebracht in een groot bloedvat in de hals over het sleutelbeen of vanuit de richting van de schouder onder het sleutelbeen en de tip komt dichtbij het hart te liggen. De injectiekamer wordt meestal aan de bovenzijde van de borst, onder het sleutelbeen geplaatst (tekening 2). De injectiekamer ligt onder de huid en is te voelen als een zwelling.

1. De port-a-cath

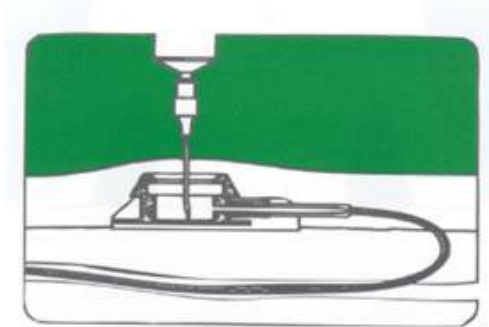

2. Plaats van de port in het lichaam

Via de port-a-cath kunnen medicijnen, bepaalde voeding en bloedtransfusies rechtstreeks in het bloed toegediend worden. Ook kan eventueel bloed voor laboratoriumonderzoek via de port worden afgenomen. U krijgt de port-a-cath wanneer u bepaalde medicijnen moet krijgen die niet via een gewoon infuus gegeven kunnen worden. Of wanneer het moeilijk is een infuus te prikken bij u omdat de bloedvaten diep liggen of erg broos zijn. Bloedafname vindt plaats als het bloedprikken op het laboratorium erg moeizaam gaat.

Hoe vindt toediening van medicatie plaats?

De port wordt aangeprikt door middel van een speciale naald. De naald is verbonden aan een spuit of infuussysteem met medicatie. De medicatie komt via de spuit of het infuussysteem in de injectiekamer. Van de injectiekamer komt het vervolgens via de katheter in de bloedbaan terecht (zie tekening 3).

3. Dwarsdoorsnede van de port

Het aanprikken van de port is te voelen als een prik. Ervaart u het prikken als vervelend dan kan eventueel een verdovende zalf worden aangebracht. Wanneer de port wordt afgesloten dient altijd een zogenaamd 'heparineslot' achter te blijven. Heparine is een stof die er voor zorgt dat de katheter niet verstopt raakt door een bloedstolsel. Wordt de port langere tijd niet gebruikt, dan dient eenmaal per vier weken dit slot opnieuw aangebracht te worden.

Het inbrengen van de port-a-cath

De port wordt ingebracht op de operatiekamer door de chirurg. U krijgt een narcose. De chirurg bespreekt dit met u. De ingreep duurt ongeveer een half uur. U moet gedurende die tijd plat kunnen liggen. Na het inbrengen wordt er een longfoto gemaakt om te kijken of de katheter goed ligt. In principe kunt u dezelfde dag weer naar huis.

Vorbereiding

Uw behandelend arts (meestal de internist) bespreekt met u het inbrengen van de port en welke onderzoeken er eventueel nog gedaan moeten worden voorafgaand aan de ingreep, bijvoorbeeld bloedonderzoek. Vervolgens vindt een gesprek plaats met de chirurg die het inbrengen van de port-a-cath verder voor u regelt. Er zijn 5 chirurgen die regelmatig dit systeem plaatsen. Een van deze chirurgen voert de operatie uit in samenwerking met een assistent in opleiding tot chirurg. Eerst volgt er een gesprek op de polikliniek chirurgie. In dit gesprek bespreekt de chirurg met u:

- waar de port-a-cath (de injectiekamer) het beste geplaatst kan worden op uw borstkas
- de dag waarop het inbrengen van de port *ongeveer* gaat plaatsvinden. Wanneer u een behandeling met chemotherapie krijgt, dan krijgt u de port-a-cath meestal net voor de volgende kuur

Enkele dagen voor het inbrengen

U krijgt u een telefoontje van de afdeling opnameplanning waarin verteld wordt:

- op welke dag het inbrengen van de port plaats vindt
- hoe laat u moet komen
- waar u moet komen
- dat u in principe nuchter moet komen: dit wil zeggen dat u na 22.00 uur op de dag vóór de ingreep niet meer mag eten, drinken of roken

De operatie

U komt nuchter op de afgesproken tijd naar de afdeling waar u verwacht wordt. Daar neemt een verpleegkundige alle gegevens met u door en geeft uitleg over de operatiedag. Na het inbrengen van de port-a-cath wordt er een longfoto gemaakt om te kijken of de katheter goed ligt en of er niet een klaplong is ontstaan door het aanprikken van het bloedvat. Vervolgens gaat u terug naar de afdeling waar de verpleegkundige een aantal routinecontroles doet. Wanneer u zich goed voelt, de longfoto goed is en de controles goed zijn, kunt u in principe dezelfde dag naar huis. U heeft twee wondjes waarin enkele hechtingen zitten. Deze zijn in principe oplosbaar. Wanneer dit niet het geval is hoort u wanneer en door wie de hechtingen kunnen worden. Op de wondjes zit een verband; dit mag u de volgende dag thuis verwijderen. Wanneer er nog wat wondvocht of bloed uit de wondjes komt kunt u er een pleister op doen.

Na de operatie

U mag 48 uur (2 dagen) na de ingreep weer douchen. We adviseren u verder het twee weken rustig aan te doen, zodat de wond rust krijgt om te genezen. U kunt gedurende twee dagen na de operatie pijn hebben in de schouder en arm aan de geopereerde zijde. Hiervoor kunt u paracetamol gebruiken. De arm kunt u beter gedurende twee weken ontzien qua belasting. Dat wil zeggen niet teveel heffen van de arm. Alleen licht werk kunt u doen met die arm. Zeker niet zwaar tillen. Dit ter voorkoming dat de port gaat kantelen. Daarna kunt u uw dagelijkse activiteiten weer doen zoals u gewend was

Kan de port-a-cath verwijderd worden?

Ja, wanneer de behandeling is afgelopen kan de port verwijderd worden. Dit gebeurt of op de operatiekamer of op de polikliniek door de chirurg. Wanneer de port-a-cath nog niet verwijderd is, moet de port om verstopping te voorkomen iedere vier weken doorgespoten worden. Wanneer u hiervoor geen afspraak heeft staan, neem dan contact op met de dagbehandeling oncologie, (0318) 43 48 33.

Wanneer contact opnemen met het ziekenhuis?

Dag van de operatie

Mochten er acute problemen optreden tijdens de eerste avond of nacht na de operatie, neem dan contact op met het ziekenhuis: (0318) 43 43 43. Vraag naar de dienstdoende arts-assistent van de afdeling spoedeisende hulp. Neem contact op met het ziekenhuis indien:

- roodheid, pijnklachten en sterkere zwelling rondom de port aanwezig is. De eerste dagen na het inbrengen zijn roodheid en wat gevoeligheid normaal
- u koorts heeft boven de 38.5°C. Bij koude rillingen dient u direct contact op te nemen
- u plotselinge benauwdheid ervaart: u dient dan direct contact op te nemen
- alle overige verontrustende klachten

Indien er na een aantal weken geen toediening via de port plaatsvindt, neem dan contact op met de dagbehandeling oncologie. Heeft u nog geen vervolgspraak gekregen om binnen 4 weken de port door te spuiten? Neem dan ook contact op met de verpleegkundige op de dagbehandeling oncologie.

De dagbehandeling oncologie heeft iedere werkdag telefonisch spreekuur tussen 08.30 - 9.00 uur voor alle vragen, (0318) 43 48 33.

Op werkdagen is de dagbehandeling van 07.30 uur tot 17.00 uur de bereikbaar voor **spoed** vragen op (0318) 43 48 33. Buiten deze tijden hebben we een 24- uurs telefonisch bereikbaarheidsdienst die alleen voor **spoedgevallen** is (dat is de afdeling oncologie), (0318) 43 48 30.